

Відомості про публікацію: Кулалаєва Н. В. Педагогічні умови впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників. *Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (14 травня 2020 р.).* РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2020. С. 169–171. URL: <https://ivet.edu.ua/component/k2/item/1053-ii-mizhnarodna-naukovopraktychna-konferentsiia>

Н. В. Кулалаєва

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, м. Київ, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

Останнім часом в Україні відбувається активне впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх фахівців та напрацьовується відповідне нормативно-правове забезпечення цього процесу. Проте, варто зазначити, що застосування такої форми здійснюється більшою мірою експериментально, шляхом «проб та помилок». Отже, не викликає сумніву необхідність розроблення теоретичних і методичних основ професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах дуальної форми навчання.

Співробітниками лабораторії технологій професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України протягом 2019-2021 року здійснюється дослідження «Методичні засади впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування». Під час його констатувального етапу було опитано 1059 здобувачів професійної освіти, 333 педагогічних працівника та 86 представників підприємств, які забезпечують професійну підготовку кваліфікованих робітників за дуальною формою навчання.

Узагальнення й інтерпретація відповідей респондентів, а також аналіз стану та особливостей організації дуальної форми навчання у підготовці майбутніх фахівців в Україні дали можливість виокремити педагогічні умови впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників:

- розроблення методики організації дуальної форми навчання для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників;

- розвиток співпраці із підприємствами – замовниками робітничих кадрів для забезпечення відповідної вимогам роботодавців якості професійної підготовки здобувачів освіти на робочому місці;

- створення освітньо-виробничого середовища закладу професійної освіти (ЗПО) в умовах дуальної форми навчання;

- розроблення навчально-методичних матеріалів для впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників.

Методика організації дуальної форми навчання для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників складається з п'яти етапів. На *першому* етапі – відбувається розроблення модульної програми, що являє собою комплект документів, котрий відображає зміст професійної освіти, і складається із сукупності модулів, спрямованих на оволодіння певними компетентностями, необхідними для присвоєння кваліфікації за професією чи спеціальністю. На *другому* етапі – розробляють навчальні і методичні матеріали для здобувачів освіти, викладачів, майстрів виробничого навчання на основі структури модуля та пропонованого рівня компетентності. На *третьому* етапі – розробляють систему контролю оцінювання якості навчання з урахуванням відповідних принципів та механізмів. На *четвертому* етапі – організовується та здійснюється безпосередньо професійна підготовка кваліфікованих робітників в умовах дуальної форми навчання. На *п'ятому* етапі – здійснюється контроль та оцінювання

освітнього процесу в умовах дуальної форми навчання.

Розроблена технологія розвитку соціального партнерства в ЗПО в умовах дуальної форми навчання ґрунтується на комплексі методологічних підходів (системному, діяльнісному, компетентнісному, технологічному та контекстному), дидактичних принципах професійної педагогіки (системності, інтегративності, універсальності, єдності соціалізації і професіоналізації особистості, модульності та професійної мобільності) та реалізується в чотири етапи (стратегічно-планувальний, організаційно-виконавчий, контрольнo-координуючий та мотиваційно-стимулюючий).

Освітньо-виробниче середовище ЗПО в умовах дуальної форми навчання створює різноманітні можливості для здобувачів освіти. Таке інноваційне середовище базується на ідеях: впровадження вимог професійних стандартів у практику освітньої діяльності і формування на цій основі нового змісту професійної підготовки; розвитку продуктивних, творчих здібностей учнів для засвоєння загальнопрофесійних, професійних і ключових компетентностей, затребуваних сучасним високотехнологічним виробництвом; забезпечення інвестиційної привабливості освітніх програм ЗПО для роботодавців за рахунок урахування їхніх вимог під час проектування змісту освіти в формі модульних програм, заснованих на компетентностях; доступності, відкритості та високої якості сучасної професійної освіти за допомогою використання сучасних інформаційних і інноваційних педагогічних технологій; інтеграції науки, освіти і виробництва, що забезпечує впровадження в освітній процес новітніх галузевих технологій і обладнання; розвитку кадрових, економічних, методичних, наукових та інформаційних ресурсів на базі ЗПО за участі стратегічних партнерів.

Отже, створення наведених педагогічних умов у закладах професійної освіти сприятиме оптимізації освітнього процесу та якісній професійній підготовці кваліфікованих робітників за дуальною формою навчання.